

SIGULDAS NOVADA PAŠVALDĪBAS DOME

Reģistrācijas Nr.LV 90000048152, Pils iela 16, Sigulda, Siguldas novads, LV-2150
tālrunis: 67970844, e-pasts: pasts@sigulda.lv
www.sigulda.lv

Domes sēdes protokola izraksts

2022.gada 14.jūlijā

Siguldā

Nr. 15

6. §**Par līdzdalības pārvērtēšanu pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "NORMA K"**

Ziņo: SIA "CSE COE" pārstāvis – Z. Brūvers

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (turpmāk – Likums) 7. panta pirmo daļu publiskai personai ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem. Minētā panta otrā daļa paredz, ka lēmumu par publiskas personas līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā pieņem attiecīgās publiskās personas augstākā lēmējinstītūcija. Lēmumā ietver:

1. vērtējumu attiecībā uz atbilstību Likuma 4. panta nosacījumiem, proti, vai līdzdalība kapitālsabiedrībā atbilst kādam no Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem;

2. vispārējo stratēģisko mērķi.

Nemot vērā minēto, Siguldas novada pašvaldības domei (turpmāk – Dome) ir jāpieņem lēmums, izvērtējot Siguldas novada pašvaldības līdzdalības atbilstību pašvaldības sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "NORMA K" (turpmāk – Norma K) Likuma 4. panta nosacījumiem, proti, vai Norma K komercdarbības veikšana atbilst kādam no VPIL 88. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, kā arī jānosaka Norma K vispārējais stratēģiskais mērķis.

Saskaņā ar Siguldas novada pašvaldības rīkotā iepirkuma "Siguldas novada pašvaldības līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtējums un kapitālsabiedrību darbības efektivitātes izvērtējums" rezultātā noslēgto līgumu, tika veikts padziļināts pašvaldības līdzdalības Norma K izvērtējums un arī Norma K darbības efektivitātes izvērtējums, ko Dome ņem vērā šī lēmuma sagatavošanā un pieņemšanā. Pašvaldības līdzdalības un Norma K darbības efektivitātes izvērtējuma veicējs ir sniedzis vairākus ieteikumus attiecībā uz Norma K turpmāko darbību.

1. Par atbilstību VPIL 88. pantam

1.1. Saskaņā ar likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 1. punktu viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus, tai skaitā siltumapgādes un ūdensapgādes un kanalizācijas jeb ūdenssaimniecības pakalpojumus.

Minētā likuma 14. panta pirmās daļas 1. punkts paredz, ka, pildot savas funkcijas, pašvaldībām likumā noteiktajā kārtībā ir tiesības veidot pašvaldību iestādes, dibināt biedrības vai nodibinājumus, kapitālsabiedrības, kā arī ieguldīt savus līdzekļus kapitālsabiedrībās.

Enerģētikas likuma 51. panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldības, veicot likumā noteikto pastāvīgo funkciju, organizē siltumapgādi savā administratīvajā teritorijā, kā arī veicina energoefektivitāti un konkurenci siltumapgādes un kurināmā tirgū. Enerģētikas likuma 46. panta pirmā daļa noteic, ka siltumapgādi veic energoapgādes komersanti enerģijas lietotāju nodrošināšanai ar siltumenerģiju ēku un būvju apsildei, ventilācijai un karstā ūdens sagatavošanai enerģijas lietotājiem optimālā veidā, ievērojot ekonomiskos, sociālos, vides aizsardzības un kultūras pieminekļu aizsardzības noteikumus. Minētā panta otrā daļa paredz, ka siltumapgādi var nodrošināt, izmantojot centralizēto siltumapgādes sistēmu, individuālo siltumapgādes sistēmu vai lokālo siltumapgādi. Savukārt Enerģētikas likuma 47. pants noteic, ka centralizēto siltumapgādi var veikt

viens vertikāli integrēts energoapgādes komersants. Siltumapgādes sistēmas operatora funkcijas var pildīt vertikāli integrēts komersants, kurš savstarpēji nodalīti veic siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un sadali.

Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmā daļa paredz, ka vietējā pašvaldība organizē ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā. Vietējās pašvaldības dome nosaka pašvaldības iestādi, kas pašvaldības administratīvajā teritorijā sniedz sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus un citus noteikta veida ūdenssaimniecības pakalpojumus, vai pilnvaro komersantu sniegt sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus, noslēdzot ar to līgumu par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu visā pašvaldības administratīvajā teritorijā vai tās daļā.

1.2. Norma K kopumā ir seši pamatdarbības veidi. Norma K sniedz centralizētos siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumus Siguldas novada Mālpils pagasta iedzīvotājiem. Siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana ir būtiskākie Norma K darbības virzieni. Norma K ir licencēts energoapgādes komersants, kas sniedz siltumapgādes (ražošanas, pārvades un sadales) pakalpojumus un nodrošina centralizētās siltumapgādes sistēmas darbību Mālpils pagasta teritorijā. Norma K sniegto ūdensapgādes pakalpojumu apjoms nesasniedz Ministru kabineta 2009. gada 27. oktobra noteikumu Nr. 1227 "Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem" 9. punktā noteiktos robežlielumus. Līdz ar to Norma K sniegtos ūdenssaimniecības pakalpojumus nav nepieciešams regulēt. Siltumenerģijas ražošanas un pārvades, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā centralizētās sistēmas infrastruktūra ir Norma K bilancē.

Norma K sniedz Mālpils pagasta teritorijas uzturēšanas un labiekārtošanas pakalpojumus, tai skaitā, sētnieka pakalpojumus, krūmu dzīvzogu griešanas un zāģēšanas, zāles pļaušanas u.c. pakalpojumus. Pakalpojumi tiek sniegti, pamatojoties uz Norma K un Mālpils novada pašvaldības starpā noslēgtu līgumu. Pamatojoties uz Norma K un Mālpils novada pašvaldības starpā noslēgtu līgumu, Norma K sniedz arī Mālpils pagasta ceļu, ielu un laukumu ikdienas uzturēšanas darbus.

Norma K sniedz dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumus Mālpils pagastā. Norma K apsaimnieko gan privatizētās dzīvojamās mājas atbilstoši dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmumiem, gan pašvaldībai piederošā dzīvojamā fonda apsaimniekošanu atbilstoši starp Norma K un Mālpils novada pašvaldību noslēgtajam līgumam.

Papildus minētajam, Norma K sniedz arī elektropakalpojumus (elektriķa pakalpojumus) Mālpils pagastā pašvaldības iestādēs, pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos, ielās, laukumos un citās publiskai lietošanai paredzētās teritorijās atbilstoši starp Norma K un Mālpils novada pašvaldību noslēgtajam līgumam.

Norma K sniedz arī vairākus ar pamatpakalpojumiem saistītus papildpakalpojumus. Norma K kā papildus pakalpojumu sniedz santehniķa pakalpojumus, tostarp veic ūdensskaitītāju nomaiņu dzīvokļos, izmantojot santehniķa resursu, ja tas uz konkrēto brīdi nav noslogots pamatpakalpojuma nodrošināšanā. Ūdenssaimniecības pakalpojumu ietvaros Norma K sniedz arī decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtības nodrošināšanas pakalpojumus un asenizācijas pakalpojumus. Pēc Mālpils pagasta iedzīvotāju pieprasījuma un atbilstoši Norma K iespējām nelielā apjomā tiek sniegti arī teritorijas uzkopšanas un labiekārtošana pakalpojumi iedzīvotājiem.

Siguldas novada pašvaldībai pieder 100% Norma K kapitāla daļu. Siguldas novada pašvaldība līdzdalību Norma K ieguva administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, Mālpils novadu pievienojot Siguldas novadam. Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 6. punktam Siguldas novada pašvaldība ir Mālpils novada pašvaldības tiesību un saistību pārņēmēja. Norma K ieņēmumus pamatā veido sniegtie pakalpojumi siltumapgādes jomā (47,8%), ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā (12,4%), teritorijas uzturēšanas un labiekārtošanas jomā (15,8%), ceļu, ielu un laukumu uzturēšanā (14,5%). Pārējie pakalpojumi veido nebūtisku ieņēmumu daļu.

Dome konstatē, ka Norma K pamatdarbība siltumapgādes un ūdenssaimniecības jomā atbilst likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 1. punktā paredzētajai pašvaldību autonomajai funkcijai. Atbilstoši Senāta Administratīvo lietu departamenta judikatūrai ūdenssaimniecības pakalpojumu

jomā pašvaldība ir atbildīga ne tikai par normatīvo aktu izstrādi, bet arī par ūdenssaimniecības sistēmu reālu funkcionēšanu. Pašvaldības pastāvēšanas jēga ir vienoti, pašvaldības līmenī, veikt tos uzdevumus, kurus iedzīvotāji paši ar saviem finanšu resursiem un citiem pieejamajiem instrumentiem nav spējīgi īstenot, tai skaitā nodrošināt ūdenssaimniecības pakalpojumus.¹ Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta 1. punktā noteiktā autonomā funkcija ir vērsta arī uz to, ka vietējai pašvaldībai ir jāgādā, lai tās teritorijā iedzīvotāji būtu nodrošināti ar siltumapgādi. Pašu siltumapgādes pakalpojumu var sniegt arī cita persona, bet, ja no citas personas šādu pakalpojumu nevar saņemt, pašvaldībai ir pašai jāīsteno, lai to nodrošinātu.²

Norma K darbība teritorijas labiekārtošanas un uzturēšanas tirgū, kā arī pašvaldības ceļu, ielu un laukumu ikdienas uzturēšanas pakalpojumu tirgū ir saistīta ar likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 2. punktā paredzēto pašvaldības autonomo funkciju gādāt par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību. Savukārt Norma K darbība elektropakalpojumu tirgū un arī dzīvojamo māju pārvaldīšanas tirgū, ciktāl dzīvojamo māju pārvaldīšana nav saistīta ar likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septītajā daļā paredzēto pašvaldības pienākumu pārvaldīt privatizētās dzīvojamās mājas līdz pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai, nav tiešā veidā saistīta ar pašvaldības funkcijām un uzdevumiem.

1.3. VPIL 88. panta pirmā daļa paredz šādus nosacījumus publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā:

- 1.3.1. tiek novērsta tirgus nepilnība — situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 1.3.2. publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 1.3.3. tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Ciktāl likumā nav noteikts citādi, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no iepriekš minētajiem nosacījumiem.

Dome konstatē, ka Norma K pamatdarbība siltumapgādes jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta nosacījumam – Norma K darbības rezultātā tiek sniegti pakalpojumi siltumapgādes jomā, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai. Siltumapgādes pakalpojumu organizēšana ir viena no pašvaldības autonomajām funkcijām. Ilglaicīga tautsaimniecības un iedzīvotāju stabila apgāde ar siltumenerģiju par ekonomiski pamatotām un minimālām cenām (tarifiem) atbilstoši pieprasītajam daudzumam un kvalitātei spēj lielā mērā nodrošināt valsts ekonomisko un politisko drošību un patstāvību un veicināt visas tautsaimniecības efektivitātes un konkurētspējas paaugstināšanos. Dome secina, ka siltumapgādes funkcija ir cieši saistīta ar Latvijas Republikas Satversmē noteiktajiem pienākumiem pamattiesību nodrošināšanā un aizsardzībā. Piemēram, Satversmes 93. pantā un 111. pantā ir noteikts valsts pienākums aizsargāt cilvēku tiesības uz dzīvību un veselību. Siltumenerģijas trūkums vai nespēja apgādāt iedzīvotājus ar siltumenerģiju par pieejamām cenām it īpaši aukstajos gada mēnešos radītu būtiskus veselības un dzīvības apdraudējumus. Tāpat siltumenerģijas trūkums un nepieejamība apdraudētu arī citas Satversmē garantētās pamattiesības, piemēram, tiesības uz īpašumu. Līdz ar to siltumapgādes pakalpojumu sniegšana ir cieši saistīta ar publisku personu funkcijām un ir svarīga gan pašvaldības un visas valsts ekonomiskajai attīstībai, drošībai un patstāvībai, gan individuālo pamattiesību realizēšanai.

Vērtējot Norma K sniegto siltumapgādes pakalpojumu atbilstību VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem, Dome ņem vērā arī to, ka Norma K sniedz centralizētās siltumapgādes sistēmas pakalpojumus. Centralizētās siltumapgādes pakalpojumu sniedzējam ir nepieciešama atbilstoši

¹ Senāta 2018. gada 20. jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-170/2018 (A420349813) 11. punkts.

² Senāta 2010. gada 4. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-53/2010 (A42337006) 11. punkts.

izbūvēta infrastruktūra. Tādēļ centralizētās siltumapgādes sistēmas darbības ietvaros ir iespējams tikai viens siltumapgādes pakalpojumu sniedzējs. Augstais investīciju apjoms un siltumapgādes nozares zemā rentabilitāte ir iemesli, kādēļ privātie komersanti nepiedāvā siltumapgādes pakalpojumus konkrētajā tirgū. Tā rezultātā siltumapgādes pakalpojumu tirgū ir izveidojies dabiskais monopols. Līdz ar to centralizētās siltumapgādes sistēmas pakalpojumu tirgū ir konstatējama tirgus nepilnība, un Norma K darbība centralizētās siltumapgādes jomā atbilst arī VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā paredzētajam nosacījumam. Pašvaldībai pārtraucot līdzdalību Norma K, tiktu apdraudēta siltumapgāde Mālpils pagasta iedzīvotājiem.

Dome konstatē, ka arī Norma K pamatdarbība ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Arī centralizēto ūdenssaimniecības pakalpojumu tirgū ir konstatējama tirgus nepilnība. Siguldas novada Mālpils pagastā nav citu komersantu, kuri iedzīvotājiem varētu nodrošināt normatīvajiem aktiem atbilstošus centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus. Galvenie iemesli, kādēļ privātie tirgus dalībnieki nepiedāvā pakalpojumus konkrētajā tirgū, ir nepieciešamās infrastruktūras neesamība, augstās investīcijas un nozares zemā rentabilitāte.

Norma K pamatdarbība ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punktā paredzētajam nosacījumam, jo Norma K, veicot pašvaldības autonomo funkciju ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu jomā, sniedz pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai. Kvalitatīvi un normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdenssaimniecības pakalpojumi ir nepieciešami būtisku sabiedrības interešu nodrošināšanai. Satversmes tiesa ir secinājusi, ka tiesības uz veselību ietver ne vien tiesības uz veselības aprūpi, bet arī tiesības uz veselību veicinošiem faktoriem, tādiem kā droša dzeramā ūdens pieejamība, adekvāti sanitārie apstākļi, pienācīgs nodrošinājums ar ēdienu un uzturvielām u.c.³ Savlaicīga un pārdomāta centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu ieviešana atbilst arī Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un ilgtspējīgas attīstības principam.⁴ Tātad no Latvijas Republikas Satversmes 111. pantā paredzētajām tiesībām uz veselību un 115. pantā paredzētajām tiesībām dzīvot labvēlīgā vidē un ar to saistītā ilgtspējas principa izriet valsts pienākums nodrošināt kvalitatīvu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību. Turklāt ir pamats uzskatīt, ka kvalitatīvi ūdenssaimniecības pakalpojumi ir nesaraujami saistīti arī ar pilnvērtīgu nekustamā īpašuma izmantošanu un aizsardzību. Tādējādi valsts un pašvaldību pienākumi ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā ir vērsti arī uz Satversmes 105. pantā nostiprināto tiesību uz īpašu īstenošanu. Līdz ar to Norma K darbība, nodrošinot centralizētos ūdenssaimniecības pakalpojumus Siguldas novada Mālpils pagasta iedzīvotājiem, ir sabiedrībai un pašvaldības teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgs pakalpojums.

Dome secina, ka Norma K sniegtie papildpakalpojumi, kuru mērķis ir nodrošināt nepārtrauktus un drošus ūdenssaimniecības pakalpojumus, ir cieši saistīti ar sniegtajiem ūdenssaimniecības pakalpojumiem. Norma K pienākums ir nodrošināt nepārtrauktus un drošus ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus, kas nav iespējams, ja inženiertīklu sistēmai pieslēgtās lietotāju iekārtas nedarbojas un tā rezultātā lietotāji nevar saņemt centralizētās sistēmas piedāvātos pakalpojumus. Turklāt iekārtu darbības traucējumi var apdraudēt arī pašu centralizēto ūdenssaimniecības infrastruktūras darbību. Tādēļ tiktāl, ciktāl santehniķa pakalpojumi tiek sniegti centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu sistēmas lietotājiem un vērsti uz šo pakalpojumu nepārtrauktu un drošu saņemšanu, Norma K darbība atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem.

Dome secina, ka Norma K sniegtie pakalpojumi teritorijas labiekārtošanas un uzkopšanas jomā, lai arī ir saistīti ar pašvaldības autonomo funkciju, neatbilst VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem. Lai gan sakopta un labiekārtota teritorija ir svarīga pašvaldības attīstībai, atsevišķi teritorijas labiekārtošanas pakalpojumi, piemēram, sētnieka pakalpojumi vai zāles pļaušana, nav uzskatāmi par pašvaldības teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem. Šādu pakalpojumu tirgū nav konstatējamas nepilnības un ir pietiekami daudz privāto tirgus dalībnieku, kas piedāvā sniegt šādus pakalpojumus. Tādēļ Norma K darbība teritorijas uzkopšanas un labiekārtošanas

³ Satversmes tiesas 2010. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2009-69-03 8.2. punkts.

⁴ Satversmes tiesas 2007. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-12-03 22. punkts.

tirgū būtu pakāpeniski izbeidzama, iepirkuma procedūras rezultātā nododot šo pakalpojumu sniegšanu privātajiem tirgus dalībniekiem. Izbeidzot pamatdarbību šajā tirgus segmentā, būtu izbeidzama arī ar pamatdarbību saistīto papildpakalpojumu sniegšana.

Arī atbilstoši uzturēta un kvalitatīva ceļu infrastruktūra ir stratēģiski svarīga pašvaldības administratīvas teritorijas attīstībai. Turklāt kvalitatīvi uzturēta ceļu infrastruktūra svarīga ceļu satiksmes drošības jomā. Taču arī ceļu uzturēšanas pakalpojumu tirgū ir pietiekami daudz privātie tirgus dalībnieki, kas ir ieinteresēti un spēj sniegt pašvaldības ceļu, ielu un laukumu ikdienas uzturēšanas pakalpojumus. Dome nesaskata nepieciešamību Siguldas novada pašvaldībai turpināt komercdarbību ceļu uzturēšanas pakalpojumu tirgū. Tādēļ Norma K darbība ceļu uzturēšanas pakalpojumu tirgū būtu pakāpeniski izbeidzama, iepirkuma procedūras rezultātā nododot šo pakalpojumu sniegšanu privātajiem tirgus dalībniekiem.

Vērtējot Norma K darbību dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu tirgū, secināms, ka šajā tirgū Norma K darbojas brīvā tirgus apstākļos, kur māju īpašnieki pēc pārvaldīšanas tiesību pārņemšanas var brīvi izvēlēties pakalpojumu sniedzēju. Vienlaikus Dome ņem vērā, ka vairākums nozarē darbojošos komersantu pieder pašvaldībām, kas skaidrojams ar nozares neilgo darbības laiku kopš valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizācijas. Tā rezultātā lielu daļu privatizētās mājas turpina apsaimniekot pašvaldību uzņēmumi arī pēc tam, kad dzīvokļu īpašnieki ir pārņēmuši dzīvojamo māju pārvaldīšanas tiesības. Analizējot konkrētas apdzīvotas vietas – ciemus, kas neatrodas pilsētu tuvumā, var konstatēt dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgus nepilnību. Kaut arī tirgū darbojas privātie dalībnieki, no pilsētām attālākos ciemos privāto tirgus dalībnieku pakalpojumi var būt nepieejami, kas saistīts ar nepietiekamu ģeogrāfisko pārklājumu un ekonomisko nepieejamību. Taču atbilstoši padziļinātā līdzdalības izvērtējuma datiem Mālpils pagastā ir novērojama privāto tirgus dalībnieku interese sniegt dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumus.

Dome konstatē, ka Norma K pakāpeniska izešana no dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu tirgus varētu veicināt privāto tirgus dalībnieku aktīvāku komercdarbību tirgū. Tāpat arī pašvaldības var īstenot dažādus privāto tirgus dalībnieku iesaistes atbalsta pasākumus. Piemēram, Siguldas novada pašvaldībai jāpalīdz organizēt iedzīvotāju tikšanās ar privātajiem komersantiem, kas sniedz namu apsaimniekošanas pakalpojumus, ar mērķi iepazīstināt iedzīvotājus ar citiem pakalpojumu sniedzējiem un veicināt dzīvokļu īpašnieku lēmumu pieņemšanu par apsaimniekotāju maiņu. Tādēļ Dome atzīst, ka Norma K darbība dzīvojamo māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū būtu pakāpeniski izbeidzama, informējot dzīvokļu īpašniekus par privātajiem tirgus dalībniekiem, veicinot privāto tirgus dalībnieku iesaisti un nodrošinot dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumu nepārtrauktību. Pašvaldības dzīvojama fonda un cita īpašuma pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumi iepirkuma procedūras rezultātā būtu nododami privātajiem tirgus dalībniekiem.

Dome secina, ka Norma K darbība elektropakalpojumu tirgū (elektriķa pakalpojumi) nav saistīta ar pašvaldības funkcijām. Pašvaldības parasti veic iepirkumus šādu pakalpojumu iegādei. Dome konstatē, ka tirgū ir pietiekami daudz privāto pakalpojumu sniedzēju, kas varētu nodrošināt šādus pakalpojumus pašvaldības iestādēm. Ņemot vērā minēto, Norma K darbība elektropakalpojumu tirgū neatbilst VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem un būtu izbeidzama, iepirkuma procedūras rezultātā nododot šo pakalpojumu sniegšanu privātajiem tirgus dalībniekiem.

Norma K sniegtie papildpakalpojumi – decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtības nodrošināšanas pakalpojumi un asenizācijas pakalpojumi, ir saistīti ar pašvaldības funkcijām ūdenssaimniecības pakalpojumu jomā. Taču decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtības nodrošināšana un asenizācijas pakalpojumi nav tiešā veidā saistīti ar centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas darbību. Domes ieskatā, decentralizētās kanalizācijas sistēmu reģistru uzturēšana ir pašvaldības uzdevums un tā veikšanai būtu nodrošināma vienota kārtība visā novadā. Savukārt, kā izriet no padziļinātā līdzdalības izvērtējuma, Siguldas novadā ir reģistrēti vismaz septiņi asenizācijas pakalpojumu sniedzēji un nav konstatējami riski asenizācijas pakalpojumu nodošanai privātajiem tirgus dalībniekiem. Ievērojot minēto, Dome secina, ka Norma K sniegtie papildpakalpojumi asenizācijas jomā būtu izbeidzami.

1.4. Konkurences padome (turpmāk – KP) 2022. gada 16.jūnija atzinumā Nr.1.7-2/580 “Par SIA “Norma K”” ir minējusi:

1.4.1. Tā kā centralizētā siltumapgāde (pārvade un sadale) un siltumenerģijas ražošana un tirdzniecība ir atsevišķi pakalpojumi, KP secina, ka centralizētās siltumapgādes pārvades un sadales pakalpojumu sniegšanas tirgū vēsturiski var būt izveidojies dabiskais monopols, kas izskaidrojams ar infrastruktūras izveidi un uzturēšanu un šo pakalpojumu sniegšanas tirgū vairāku konkurējošu tirgus dalībnieku darbība var nebūt iespējama un nebūtu lietderīga. Līdz ar to, KP atzīst, ka SIA “Norma K” sniegtie pamatpakalpojumi – siltumenerģijas pārvade un sadale – var tikt atzīti par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē. Attiecībā uz siltumenerģijas ražošanas un tirdzniecības pakalpojumu sniegšanu šo pakalpojumu sniegšanas tirgū potenciāli ir iespējama konkurence, tādējādi, ja šo pakalpojumu sniegšanas tirgū darbojas arī citi, t.sk. privātie tirgus dalībnieki, SIA “Norma K” atbilstoši Enerģētikas likuma 48. un 49. pantam jānodrošina iespējas arī citiem tirgus dalībniekiem realizēt to saražoto siltumenerģiju.

1.4.2. KP atzīst, ka SIA “Norma K” sniegtie pamatpakalpojumi ūdenssaimniecības jomā (ūdensapgāde un kanalizācija) – ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem VPIL 88. panta pirmās daļas 2. punkta izpratnē, ņemot vērā, ka tā veic Pašvaldības autonomo funkciju, nodrošinot sabiedriskos ūdenssaimniecības pakalpojumus Pašvaldības administratīvajā teritorijā (Mālpilī, Sidgundas un Upmalu ciemā). Kā arī tā pārvaldītā ūdenssaimniecības infrastruktūra nav atsavināma vai nododama lietošanā citam komersantam, jo tās izbūvei un attīstīšanai ir tikuši piesaistīti Eiropas Savienības finanšu instrumentu līdzekļi.

1.4.3. KP atbalsta izvērtējumā izdarīto secinājumu, ka teritorijas labiekārtošanas un uzturēšanas pakalpojumi nav atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem un šo pakalpojumu saņemšanai Pašvaldībai būtu jāorganizē publiskie iepirkumi, tādējādi veicinot konkurenci komersantu starpā un nodrošinot, ka iepirkumu rezultātā tiek saņemti izdevīgāki cenu piedāvājumi.

1.4.4. KP atbalsta izvērtējumā izdarīto secinājumu, ka ceļu, ielu un laukumu uzturēšanas pakalpojumi nav atbilstoši VPIL 88. panta pirmās daļas nosacījumiem un šo pakalpojumu saņemšanai Pašvaldībai būtu jāorganizē publiskie iepirkumi, tādējādi veicinot konkurenci komersantu starpā un nodrošinot, ka iepirkumu rezultātā tiek saņemti izdevīgāki cenu piedāvājumi.

1.4.5. Attiecībā uz namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu, KP ieskatā, namu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšana ir pamatota un atbalstāma tikai gadījumos, ja ir konstatējami VPIL 88. panta pirmās daļas 1. punktā noteiktie priekšnoteikumi (tirgus nepilnība) vai arī pakalpojumi tiek sniegti pamatojoties uz likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. panta septīto daļu, kas varētu tikt uzskatīts par izņēmuma gadījumu. Līdz ar to KP atbalsta izvērtējumā izdarīto secinājumu, ka pakalpojuma sniegšana būtu pakāpeniski izbeidzama (to turpinot sniegt līdz brīdim, kad dzīvojamo namu īpašnieku biedrības pieņems lēmumus par apsaimniekotāja maiņu). Tāpat KP atbalsta aktīvu Pašvaldības un SIA “Norma K” iesaisti, veicinot iedzīvotāju aktīvāku iesaisti lēmumu pieņemšanā par daudzdzīvokļu ēku apsaimniekotāju maiņu. Attiecībā uz Pašvaldības dzīvojamā fonda pārvaldīšanas un apsaimniekošanas pakalpojumu nodrošināšanu KP norāda, ka arī šādu pakalpojumu saņemšanai Pašvaldībai būtu jāvērtē iespēja organizēt publiskos iepirkumus nevis delegēt šāda pakalpojuma sniegšanu savai kapitālsabiedrībai.

1.4.6. KP ieskatā, Pašvaldībai būtu jāvērtē efektīvākais risinājums elektropakalpojumu saņemšanai, vērtējot iespēju šo pakalpojumu publiskā iepirkuma veidā nodot privātajiem komersantiem. Publiskā iepirkuma rīkošana ne tikai stimulē tirgus attīstību un veicina privāto tirgus dalībnieku ienākšanu un pastāvēšanu konkrētajā tirgū, bet arī ļauj iegūt saimnieciski izdevīgāko piedāvājumu.

1.4.7. KP norāda, ka, lai novērstu konkurences neitralitātes riskus, SIA “Norma K” būtu jāatturas no tādu pakalpojumu sniegšanas, ko spētu nodrošināt privātā sektora uzņēmumi, piemēram, asenizācijas, santehniķa pakalpojumi, remontdarbu veikšana (saglabājot avārijas dienestu), ūdensskaitītāju nomaiņas, zāles pļaušanas u.c., šāda veida pakalpojumi. KP norāda, ka tās ieskatā, šādu pakalpojumu sniegšanas jomā pirmšķietami nav saskatāma tirgus nepilnība vai šī darbības veida atbilstība kādam no citiem VPIL 88. panta pirmās daļas priekšnoteikumiem. Līdz ar to, publiskas personas kapitālsabiedrībai būtu jāatturas no šādu pakalpojumu sniegšanas.

1.4.8. Attiecībā uz DKS reģistra uzturēšanu KP norāda, ka SIA "Norma K" vienlaikus esot DKS reģistra uzturētājai un arī asenizācijas pakalpojumu sniedzējai, tās rīcībā nonāk informācija, kas SIA "Norma K" var sniegt priekšrocības attiecībā pret citiem asenizācijas pakalpojumu sniedzējiem, kā arī SIA "Norma K" var kontrolēt citu tirgus dalībnieku (savu konkurentu) veiktās darbības. Attiecīgi, lai novērstu iespējamus konkurences neitralitātes riskus, KP ieskatā, DKS reģistra izveide un uzturēšana primāri būtu jāveic pašai Pašvaldībai, savukārt deleģēt pienākumu par šā reģistra izveidi un uzturēšanu Pašvaldībai būtu ieteicams tikai tādai personai, kura vienlaikus nav asenizācijas pakalpojumu sniedzējs.

Apkopojot atzinumā sniegto KP viedokli, SIA "Norma K" veiktā siltumenerģijas pārvade un sadale, kā arī darbība sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas jomā, var tikt atzīta par atbilstošu VPIL 88.panta pirmās daļas 2.punktam. SIA "Norma K" darbība teritorijas uzturēšanas un labiekārtošanas tirgū, ceļu uzturēšanas tirgū, namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū, elektropakalpojumu tirgū un asenizācijas pakalpojumu tirgū, kā arī ar tiem saistītie papildpakalpojumi būtu pakāpeniski izbeidzami, nodrošinot pakalpojumu nepārtrauktību un piemērojot iepirkumu procedūras jaunu pakalpojumu saņemšanai.

Ievērojot minēto, Siguldas novada pašvaldības līdždalība Norma K atbilst VPIL 88. panta pirmās daļas 1. un 2. punktā un Likuma 4. panta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem un ir saglabājama daļā, kas attiecas uz Norma K sniegtajiem centralizētās siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumiem. Savukārt Norma K darbība teritorijas uzturēšanas un labiekārtošanas tirgū, ceļu uzturēšanas tirgū, namu pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tirgū, elektropakalpojumu tirgū un asenizācijas pakalpojumu tirgū, kā arī ar tiem saistītie papildpakalpojumi būtu pakāpeniski izbeidzami, nodrošinot pakalpojumu nepārtrauktību un piemērojot iepirkumu procedūras jaunu pakalpojumu saņemšanai, kur tas nepieciešams.

2. Vispārējais stratēģiskais mērķis

2.1. Likuma 1. panta pirmās daļas 18. punkts paredz, ka kapitālsabiedrības vispārējie stratēģiskie mērķi ir publiskas personas augstākās lēmējinstīcijas noteikti kapitālsabiedrības mērķi, kurus publiska persona vēlas sasniegt ar līdždalību kapitālsabiedrībā un kuri izriet no tiesību aktiem un politikas plānošanas dokumentiem.

2.2. Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2021. – 2045. gadam kā viens no stratēģiskajiem mērķiem izvirzīts – dzīves telpa ar kvalitatīvu publisko infrastruktūru, pakalpojumiem un drošu vidi. Siguldas novada galvenā prioritāte ir iedzīvotājs – katra cilvēka labklājība kā plašs sociālo un ekonomisko apstākļu kopums, ko raksturo cita starpā plašs pieejamo pakalpojumu klāsts. Līdz ar to kvalitatīvi siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumi un infrastruktūras ekspluatācija atbilst pašvaldības izvirzītajam stratēģiskajam mērķim. Kvalitatīvi un normatīvo aktu prasībām atbilstoši ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošina arī sabiedrības interešu ievērošanu vides aizsardzības jomā. Tādēļ kvalitatīvi ūdenssaimniecības pakalpojumi un jaunu lietotāju piesaiste centralizētās ūdenssaimniecības sistēmai ir nepieciešama, arī lai sasniegtu pašvaldības mērķus drošas vides nodrošināšanā Siguldas novada iedzīvotājiem. Atbilstoši Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021. – 2045. gadam telpiskās attīstības perspektīva ietver mērķi nodrošināt esošās centralizētās ūdenssaimniecības pakalpojumu sistēmas paplašināšanu. Centralizētas kanalizācijas sistēmas un ūdensapgādes sistēmas modernizācija, izveide un attīstība visos ciemos ir viens no svarīgākajiem mērķiem novada infrastruktūras attīstībā, īpaši attiecībā uz vides kvalitātes uzlabošanu ūdensteču piesārņojuma kontekstā, kā arī iedzīvotāju veselības un drošības kontekstā.

2.3. Atbilstoši Siguldas novada Attīstības programmai 2021. – 2027. gadam viena no vidēja termiņa prioritātēm ir sakopts, vieds un drošs novads. Attīstības programma minētas prioritātes sasniegšanai izvirza uzdevumus attīstīt ūdenssaimniecības un siltumapgādes infrastruktūru.

2.4. Likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 1. punkts paredz, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu organizēšana iedzīvotājiem. Enerģētikas likuma 3. panta 1. punkts paredz, ka viens no likuma mērķiem ir nodrošināt enerģijas lietotāju efektīvu, drošu un kvalitatīvu apgādi ar enerģiju pieprasītajā daudzumā un par pamatotām cenām, dažādojot izmantojamo energoresursu veidus, palielinot energoapgādes

drošumu un ievērojot vides aizsardzības prasības. Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 2. pants paredz, ka likuma mērķis ir veicināt kvalitatīvu un vides prasībām atbilstošu ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību, lai nodrošinātu pakalpojumu lietotājus ar nepārtrauktiem un drošiem pakalpojumiem, līdzsvarojot vides aizsardzības, dabas resursu ilgtspējīgas izmantošanas un sabiedrības ekonomiskās intereses.

Dome secina, ka Norma K līdzšinējā darbība centralizētās siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanā atbilst likuma “Par pašvaldībām” 15. panta 1. punktā noteiktajai pašvaldības autonomajai funkcijai, Siguldas novada attīstības plānošanas dokumentiem un nozaru normatīvā regulējuma mērķiem. Ņemot Siguldas novada pašvaldības autonomās funkcijas un aktuālos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, Norma K vispārējais stratēģiskais mērķis nosakāms šādi: **efektīvu, drošu, kvalitatīvu un nepārtrauktu centralizētās siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšana Siguldas novada Mālpils pagasta iedzīvotājiem, siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu infrastruktūras attīstīšana, sniegto pakalpojumu pieejamības veicināšana un vides aizsardzības prasību ievērošana.**

Ievērojot iepriekš minēto, kā arī pamatojoties uz likuma “Par pašvaldībām” 14. panta pirmās daļas 1. punktu, 15. panta pirmās daļas 1. punktu, Enerģētikas likuma 51. panta pirmo daļu, Ūdenssaimniecības pakalpojumu likuma 6. panta pirmo daļu, Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88. panta pirmo daļu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4. panta pirmo daļu, 7. panta pirmo un otro daļu, kā arī ņemot vērā Finanšu komitejas 2022.gada 14.jūlija sēdes atzinumu (prot. Nr.15, 6. §), atklāti balsojot ar 16 balsīm par (I. Bernats, A. Caucis, D. Dukurs, E. Eisaks, A. Garančs, R. Kalvāns, L. Kumskis, U. Mitrevics, A. Pētersone, L. Sausiņa, Z. Segliņa, I. Stupele, E. Viļķina, K. Zaļais, J. Zilvers, M. Zīverts), pret – nav, atturas – nav, **dome nolemj:**

1. Saglabāt Siguldas novada pašvaldības tiešo līdzdalību pašvaldības SIA “NORMA K”, reģistrācijas Nr. 40003312216, juridiskā adrese Enerģētikas iela 3, Mālpils, Mālpils pagasts, Siguldas novads, LV-2152.
2. Noteikt pašvaldības SIA “NORMA K” vispārējo stratēģisko mērķi – efektīvu, drošu, kvalitatīvu un nepārtrauktu centralizētās siltumapgādes un ūdenssaimniecības pakalpojumu nodrošināšana Siguldas novada Mālpils pagasta iedzīvotājiem, siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu infrastruktūras attīstīšana, sniegto pakalpojumu pieejamības veicināšana un vides aizsardzības prasību ievērošana.

Sēdes vadītājs:

(paraksts)

U. Mitrevics

Izraksts pareizs

Siguldas novada pašvaldības Klientu pakalpošanas pārvaldes
Dokumentu pārvaldības nodaļas domes sekretāre Elīna Dakša
Siguldā, 2022.gada 18.jūlijā